

Posłuchaj

()

Niniejszym zaczynamy przygotowanie do rozważań na temat duchowości Mszy Św. prezentując rozważania św. Tomasza z jego *Sumy teologicznej*. Akwinata rozróżnia pomiędzy sakramentem to jest (1) Eucharystią oraz *(2) Mszą Św. poświęcając *gros* wywodu (1). Kwestią sakramentu zajmiemy się w innym miejscu, a poniższe fragmenty będą komentowane w większym lub mniejszym stopniu w zależności od potrzeb. Śledzenie questio 83 ukazuje jednak, że teologia Mszy Św. nie zmieniła się od św. Tomasza aż do Novus Ordo, gdzie dokonane została odwrócenie priorytetów, a przede wszystkim zarzucenie w praktyce, a pomniejszenie na papierze ofiarniczego wymiaru Mszy Św. Odrzucenie Mszy Św. jako ofiary było głównym zarzutem protestantyzmu od Lutra włącznie. Jednak Kościół zawsze utrzymywał, iż Msza Św. jest kultycznym uobecnieniem i to realnym Ofiary Golgoty i tym samym spełnieniem wszystkich ofiar ST i wszystkich ofiar ludów pogańskich. Msza Św. jest ofiarą doskonałą, w której Chrystus Syn ofiaruje się Ojcu. Ponieważ Chrystus jest i był Bogiem, toteż Jego Ofiara trwa realnie w wieczności, a której Kościół czerpie wartość i realizm swojej Ofiary Mszalnej.

Summ. theol. III q. 83 a.1

RYT SAKRAMENTU EUCHARYSTII [1]

Rozpatrzmy z kolei ryt tego sakramentu. Zagadnienie to ujmijemy w sześciu punktach: 1. Czy celebrując to misterium składamy w ofierze Chrystusa? 2. Czas celebry. 3. Wybór i wyposażenie miejsca celebry. 4. Wypowiedzi wygłaszane podczas celebrowania misterium. 5. Czynności wykonywane w związku z celebrowaniem misterium. 6. Uchybienia zdarzające się przy celebrowaniu tego sakramentu.

Artykuł 1 *CZY CELEBRA SAKRAMENTU EUCHARYSTII ZAWIERA W SOBIE IMMOLACJE CHRYSYUSA?* Na pozór nie, skoro: 1. Czytamy w Piśmie św., że Chrystus „jedną Ofiarą udoskonalił na wieki tych, którzy są uświęceni” (Hbr 10,14). Ofiarą tą była Jego immolacja[2]. W celebrze

omawianego sakramentu nie ma przeto immolacji Chrystusa.

Komentarz: I taki był zarzut Lutra. Skoro Chrystus został raz jeden ofiarowany, to nie może być On ofiarowany ponownie podczas każdej Mszy.

2. Immolacja Chrystusa dokonała się na krzyżu, kiedy jak czytamy w liście do Efezjan, „wydał On samego siebie w ofierze i dani na wdzięczną wonność Bogu” (Ef 5,2). Lecz podczas celebry tego misterium Chrystus nie zostaje ukrzyżowany, więc nie dokonuje się Jego immolacja.

Komentarz: Chyba, że jest dręczony ponownie, jak głosili i głoszą nasi bracia protestanci.

3. Jak twierdzi Augustyn (4 de Trin. (PL 42, 901)), w immolacji Chrystusa kapłan jest zarazem ofiarą. Lecz celebrując omawiany sakrament kapłan nie utożsamia się z Ofiarą. Więc celebra tego sakramentu nie jest immolacją Chrystusa.

A jednak Augustyn mówi (*Sententiarum Prosperi* (por. Fr 1. 1333)): „Jedyny raz Chrystus złożył w ofierze samego siebie we własnej postaci, a przecież codziennie ofiarowuje się w sakramencie”.

Wykład: Dwa momenty uzasadniają nazywanie celebry tego sakramentu immolacją Chrystusa. Na pierwszy wskazuje Augustyn w słowach (ad Simplicianum (PL 40, 143)): „Wyobrażeniom (*imagines*) dajemy zazwyczaj nazwę wyobrażonych przedmiotów. Patrząc na jakiś obraz lub fresk mówimy: ‚Oto Cycero’ i ‚oto Salustiusz’ „. Celebra omawianego sakramentu – jak wiemy” – poprzez konkretny obraz służy uzmysłowieniu Męki Chrystusa Pana (*imago est quaedam repraesentativa passionis Christi*), tej prawdziwej Immolacji. Stąd słowa

Ambrozego (super Epist. ad Heb. (por. PG 63, 131)): „W Chrystusie została złożona jedyny raz Ofiara zdolna zapewnić wieczne zbawienie. A cóż my? Czyż nie składamy jej co dzień, by Jego śmierć odtwarzać?” Po drugie, nazywamy ją tak ze względu na skutek Męki, bo przez ten sakrament stajemy się współuczestnikami w owocach Chrystusowej Męki. Toteż czytamy w jednej z modlitw niedzielnych (Mszał): „Ilekoć celebруем pamiętkę tej Ofiary, spełnia się dzieło naszego odkupienia” (*quoties huius hostiae commemoratio celebratur, opus nostrae redemptionis exercetur*). Z uwagi na pierwszy moment można mówić o immolacji Chrystusa również w typach starotestamentowych. Stąd słowa Apokalipsy: Imiona ich „nie są zapisane w Księdze Życia Baranka, który jest zabity od początku świata” (Ap 13, 8). Drugi moment uwypukla natomiast właściwość omawianego sakramentu, polegającą na tym, że w jego celebrze dokonuje się immolacja Chrystusa.

Komentarz: Łacińskie *repraesentatio* to w pierwszym znaczeniu „obraz”, a dopiero potem „wyobrażenie”. I tak posąg czy malowidło woda nie jest li tylko wyobrażeniem o nim, ale go przedstawia. Kościół pojmował tę *repraesentatio* jak najbardziej realistycznie, a nie tylko symbolicznie. Stąd też Msza Św. określana jest jako *imago repraesentativa* – „obrazem urzeczywistniającym”. Zatem Msza Św. i immolacja to nie tylko symbol, jak chciał Zwingli, nie rozumiejąc symbolu po platońsku jako odbicia nadprzyrodzonej rzeczywistości, ale to dzieje się naprawdę.

Ad 1. Jak także mówi Ambroży (por. PG 63, 131): „Jest jedna Ofiara – Chrystusa i nasza zarazem – ponieważ Chrystus został ofiarowany raz jeden. Nie ma licznych ofiar. Teraz mamy bowiem odbicie (*exemplum*) tamtej. Bo wszędzie jedno jest Ciało, które się składa w ofierze, realizuje się więc jedna Ofiara”.

Komentarz: „Odbicie” (*exemplum*), ale realne, czegoś co się poza czasem ciągle dzieje. Ale Ofiara Chrystusa nie jest przez Msza numerycznie mnożona. Pozostaje jedna, z poszczególne Msze, jak kawałki rozbitego lustra odzwierciedlają ją.

Ad 2. Podobnie jak celebra omawianego sakramentu uzmysławia Mękę Chrystusa Pana (*imago representativa passionis Christi*), tak ołtarz przedstawia Jego krzyż, miejsce immolacji Chrystusa w Jego własnej postaci.

Ad 3. Przytoczony argument odnosi się także do kapłana. Pełniąc funkcję przedstawiciela Chrystusa (sacerdos gerit imaginem Christi) [dosł. nosi obraz Chrystusa], w Jego imieniu – jak wiadomo (q. 82, 1; q. 82, 3.) – i Jego mocą wygłasza słowa mające na celu konsekrację, ponieważ więc utożsamia się ze złożoną Ofiarą.

Komentarz: Kapłan jest rzeczywiście innym Chrystusem – *alter Christus*, zwłaszcza podczas czynności sakralnych. Stąd słusznie pisze Marcin z Kochem, że to Chrystus naucza, Chrystus błogosławi, Chrystus dokonuje konsekracji. W tym kontekście zrozumiałe jest całowanie rąk celebransa – obrazu Chrystusa podczas liturgii.

[Przełącz darowiznę](#)

[1] Komentarz polskiego tłumacza ks. Stanisława Piotrowicza, Sumy z początków lat 1970-tych będzie oznaczany następująco {}: {Ryt sakramentu Eucharystii. W tej dziedzinie jesteśmy świadkami zmian. Praca nad odnową liturgii szła dwoma torami. Z jednej strony chodziło o

wydobyć ze skarbca Tradycji tego, co się mogło wylegitymować pochodzeniem od Chrystusa i Apostołów, i co stanowi integralną część wiary Kościoła, odpowiadającą potrzebom i możliwościom modlitwy publicznej. Z drugiej strony chodziło o takie ustawienie poszczególnych elementów liturgii i zastosowanie takich środków przekazu, żeby w tej modlitwie mogli brać czynny udział ludzie o dzisiejszej mentalności, należący do różnych narodów i sfer. Praca nad reformą liturgii pod egidą Ducha Świętego i przy wykorzystaniu osiągnięć nauki teologii doprowadziła do stworzenia syntezy, w której centrum ukazała się msza św. z całym bogactwem form, ujawniającym w zmienności czasów i miejsc różne aspekty Chrystusowej Ofiary. Lepiej teraz rozumiemy sparafrazowaną dewizę kartuzów: „Świat się zmienia, lecz krzyż trwa”. (Rocznik 59. A AS; 10; 11; Paweł VI w OR N. 1041 z 28.XI.1969; 12 ss. 27-69, 71, 85, 165; DC 18/1971 s. 866; Małaczyński Fr. w: AK 64/1972/2 ss. 291-303; Betz w: SM I s. 222; 28 ss. 63-66 i 158-160; Journet Ch. św: NV 1959 N. 4 ss 303-307; 50 ss. 11-14; Maritain I. w: NV 43/1968/1 ss. 2-35; 66 ss. 34-36; 70 ss. 18-43 Roguet A.M. Msza święta dzisiaj. Kraków 1972; Scheeben M.J. Handbuch der katholischen Dogmatik 2. VI 2. Freiburg 1954 s. 302; 82 ss. 125, 133, 134; 83 ss. 187-197, 204, 206-218; 88 II ss. 266-269, 281-289, 294-298, 338-360; 91 ss. 60-68, 69-86 104-107, 117).}

[2] {1. Immolacja w Starym Prawie polegała na złożeniu krwawej ofiary przez rytualne zabicie zwierzęcia przeznaczonego na ofiarę. W znaczeniu przenośnym oznacza całkowite i dobrowolne poświęcenie siebie dla jakiejś sprawy (DFC I s. 365; 27 ss. 324, 325; 50 ss. 15, 16\ 66 ss. 39-43; .68 s. 107; 71 ss. 123, 124; 89 s. 70; 44 ss.190-203).}

Jak podobał Ci się ten wpis?

Kliknij na gwiazdkę, by go ocenić!

Oceń

Średnia ocena / 5. Policzone głosy:

Jeszcze bez oceny. Bądź pierwszy!

Jeśli podobał Ci się ten wpis ...

Obserwuj nas na mediach społecznościowych!